

על שפת הים

יאנוש קורצ'אק, כתבים ט, עמ' 371-373
תרגום: אורי אורלב

הבקתה נצבחה ממש על שפת הים, קטנה, צנועה, שותקת. בבקתה התגורר דג עם אשתו ועם ארבעת ילדיו. חיו להם...

הים כל כך גדול והם כל כך קטנים, הים כל כך חזק, והם כל כך חלשים, הים כל כך עשיר, והם כל כך עניים, הים - אין גבול ואין חקר לצפונותיו, והם כה שקופים בפשטותם. ומשפחת הדיגים העניה חיתה בבדידות עם הים האינסופי. לא היו להם דרישות רבות, לבעל, לאשה ולארבעת הילדים.

"שהים יסתיר לו בקנאות את אוצרותיו. די אם רק מפעם לפעם יעניק להם מחסדיו". והים נהג בהם בנדיבות. דגים, מלח, נתן להם בגד רחבה קונכיות צבעוניות לילדים, ואבנים חלקות, שאם תזרק אותן, הן עפות רחוק ונופלות למים בקול נהן. וכמה אור, וכמה שמים לעין, ומה רב האור, וכמה מרחב למחשבות ולחלומות... מים ומים, ללא סוף וללא גבול, והשמים האפרים, הגבוהים למעלה, רק הם שמים להם סיג. השמש מביאה לים את חיוך הבקר, והרוח מערסלת אותו, חובקת חבוק שנה את הענק הקרדום...

לפעמים הענק מתעורר, מתמתח, מרים הרים ונבעות של מים, צובע אותם בקצף לבן, מפזר קצף כמו פורדה, והוא עצמו - שחר כפחם, זועם, זועף, נורא, נראה צמא דם. רוצה להציף את החופים, לרסק את הסלעים, לירק בעננים המהלכים בשמים, לקרע אותם, לכבות את השמש, לפורר את היבשה לגרגרי חול ולהציע לעצמו קרקעית רכה מן החול הזה כדי לנוח אחרי מלאכת ההרס.

כאלו התעניף מעצמת כוחו שלו, מבקש להשתולל, להאבק, לרעום, להסתער ולמוטט. הים זקוק לקרבנות חזקים כמותו, יריבים למאבק המשתנים לו בכוהם... השמים הכועסים נוזפים בו בבקרים. אד מה זה ברק? ניצוץ קטן הכבה תחת מטר טפות הענק המתנשף עוד בטורם גיע אליו זהרו...

גועש, רועם, נוהם הים, הרוח מינללת, והרחק מן החוף מטלטלת סירה שבירה, ובסירה אדם, משוטטים בגדיו. לא רואים את הסירה מפני שהיא נעלמת בתוך המים האדירים, לא רואים את צלליתו הכהה של הדיג, מפני ששחרים גם גלי הים וגם ענני השמים. שתי טפות זעה נטפו ממצחו ונבלעו בים, שתי דמעות חמות התגלגלו מעניו ונבלעו בים. - במה חטאתי לך? - הוא שואל.

רק גל אחד שמע את דבריו, אף הים לא שמע את קולו.
הבקתה עומדת על החוף, מחרושה, צנועה, קטנה, גל אחד סחף את גגה, גל שני חבט בקיר
עד שלא נשארו ממנו די קרשים אפלו להתקנת צלב.

אשה עומדת ליד החלון, מביטה בים.

- מה עשינו לך? - היא שואלת.

אף תלונתה אבדה בתוך ההמלה.

האשה חובקת ילד אחד אל חזה, את הילד השני היא אווזת בידו וחושבת:
"למה נחרץ גורלנו?"

הילד השלישי פרע ברוך ליד אמו ואמר:

- אלי הטוב, ואתה, פטרון כפרי הדיגים, הצל אותנו, חוס עלינו.

והילד הרביעי, בן השמונה, אגרף את פה ידו הקטנה, עיניו השחרות הבריקו במבט זועם
והוא קרא:

- אני כבר אלמד אותך לקח כשאגדל, ים רע שכמותך.

אלהים שמע את תפלתו של הילד, והים שמע את איום הילד הקטן. גל הדף גל
וכל אחד אמר לחברו:

- ששש, הילד מתפלל.

גל אחד נשא את דמעתו של הילד והשקיט בעזרתה את הגלים המתפרעים. הים נרגע באי-רצון,
בעצלותים, נוהם עמומות ורביץ לרגלי תפלתו של הילד.

הדיג חזר אל בני משפחתו, תקן את הבקתה, הרגיע את אשתו ואת ילדיו ושוב ישב בסירתו.

ואם עוד פעם יבגד בו הים, ואם היום לא ישמע את תפלת הילד, לא ירתיעו אותו איומיו של
הנער בעל השער השחר... מה לעשות, אלה הם חיי הדיג! לא היה מחליף אותם בחיים אחרים.

מה יש לדבר, חינו קשורים בים קשר בל ינתק; הים היה לו לעריסה, הים שר לו שירי ערש,
האכיל אותו, למד אותו להחשב ולאהב. יש לים זכות על גופו ועל נפשו והוא יהיה לו גם לקבר.

כאלה הם חיי הדיג.

